

JA, PINK PANTER 2

Olivera Ćirković

Copyright © Olivera Ćirković, 2019

JA, PINK PANTER 2

Sadržaj

Uvod.	9
1. Policija radi svoj posao, a mi naš.	13
2. Plan je spreman, policijo oprez.	15
3. Gospođo Jana, baš vas tražim.	17
4. Časkanja sa Draganom	19
5. Alternativni prelaz šumskom vizom.	21
6. Rakete i podmornice.	30
7. Je li, Olja, jesi li ti stvarno taj Pink Panter?	34
8. On je zgodan, a ja nezgodan	41
9. Pripreme za novo poslovno putovanje	43
10. Let u prazno	55
11. File, efharisto poli	59
12. Ode naše zlato	73
13. Da bi čovek znao šta je život, prvo mora da upozna šta nije život	82

14. Policija investira našu kantinu u pritvoru.	86
15. Tužna sudbina ruske prostitutke.	89
16. Tužna sam, tužna, beskonačno tužna	91
17. Žene kao kazna.	93
18. P.S. Mamice moja mila, nikad ne posustaj!	99
19. Zatvor – lek za depresiju	104
20. Prvi sud	107
21. Postala sam zatvorski moler	134
22. Tink tankeri	140
23. Suđenje za oružanu pljačku.	144
24. Ministrova ćerka i ja ponovo smo zajedno	161
25. Tara i na zatvorskim zidovima moga bloka! . . .	168
26. Gde to ode moj mali slikarski pomoćnik	172
27. Od uvaženog slikara do radnice u kuhinji. . . .	177
28. Moj prijatelj Nain, original Albanac	190
29. Antiteroristička jedinica kao sanjarsko društvo .	207
30. Grčka: zemlja najglupljih zakona pod čijim kišobranom dremaju mudri ovozemaljski bogovi-sudije.	213
31. Hej, ljudi, tu sam i živa sam!	228
 Umesto pogovora	 265

Zovem se Olja. Zatvorenica sam koja svoju kaznu izdržava u grčkom zatvoru „Eleonas Tiva“. Osuđena sam na dvanaest, dvanaest i osam godina za organizovani kriminal, teške krađe i oružane pljačke. Suđeno mi je kao pripadnici međunarodne kriminalne grupe Pink Panter. Višestruki sam povratnik u ovoj ustanovi i njen najistaknutiji član jer sam jedina žena koja je pobjegla iz grčkog zatvora. Kao takva, zaslužila sam status opasnog zatvorenika, što podrazumeva specijalne bezbednosne mere prilikom mojih odlazaka na sud, kod istražnog sudije, u bolnicu i slično.

Dok pišem ove redove, prošlo je više od četiri godine od mog ulaska u zatvor. Svoj život, od rođenja pa do hapšenja dvanaestog marta 2012. godine, kao i bekstvo iz zatvora „Koridalos“, četiri meseca kasnije, opisala sam u prvoj knjizi PINK PANTER, „Moja zatvorska ispovest“. Zahvaljujem se svima koji su je pročitali i poklonili mi deo svoga vremena. Nadam se da sam izazvala pokojnu emociju jer je knjiga neprerađena i istinska, krvavo iščupana iz

moga srca. Svi vi koji ste mi poslali pismo, razglednicu ili dali neki pozitivni komentar, a on nekim čudnim božijim putevima stigao do mene, znajte da ste mi dali snagu da preživim i da se nadam možda i nečemu neostvarljivom. Znajte da se tamo negde daleko, u tuđoj zemlji, jedan zatvorenik radovao dok mu je duša plakala. I živeo je taj dan kao kraljević iako je bio prosjak.

Ova knjiga direktni je nastavak prethodne i još jedan pokušaj da opišem neuobičajene događaje, ljude i mesta, koji su me stvorili ovakvom kakva sam danas. Ona nije niti hvalisanje, niti pokajanje, niti pravdanje, niti traganje za krivcem. Ona nikako nije promovisanje kriminala, niti njegovih aktera, iako su većina njih moji prijatelji kojih se ne odričem ni danas, kada je naše živote razdvojila sudbina. Opisću ih sa ljubavlju jer sam samo nju osećala dok smo bili jedno malo umetničko društvo, koje je prkosilo modernim vremenima i međuljudskim odnosima punim koristoljublja. Bili smo grupa romantika koja je verovala u ljubav i prijateljstvo do groba. Neko će reći sanjara, a ja odgovorno tvrdim da svega toga nije bilo, nikad se ne bi desile niti velike šljake, niti moje bekstvo iz zatvora. Ljubav i prijateljstvo moćnije su oružje od bilo kakve mračne sile.

Želim da ova knjiga ostane zapis o jednom vremenu koje sam preživela zahvaljujući veri u ljubav prema sinu i ljudima sa kojima sam zajedno prošla kroz sve neprilike koje nam je život doneo. Ponosna sam što smo u najtežim iskušenjima pokazali da smo pravi. Pamtiću ih zauvek kao junake ove knjige i jednog dela mog života, kome vreme i zaborav ne mogu ništa. Petorica mojih prijatelja, sa kojima sam prošla kroz najteža životna iskušenja, ostaće u mom sećanju mladi, ludo hrabri mladići, kako

sam ih zapamtila. Oni nikada neće ostariti jer sam vreme zaustavila kada je trebalo. Više ga ne merim, hoću da lepe uspomene ostanu večnost. Odlučila sam da pamtim samo lepe trenutke, a ružne da zaključam u kovčeg koji nikada ne otvaram jer sam ključeve bacila. Odlučila sam da svoje ljubavi, prijateljstva i prošlost pamtim samo po počecima i lepim trenucima jer me oni čine srećnom i daju mi snagu da nastavim dalje. Odlučila sam da se radujem, a ne da tugujem. Možda je to i najveća životna mudrost. Krajeve uvek treba zaboravljati jer nijedan kraj nije lep. Treba praštati jer samo jaki ljudi praštaju. Svete se samo slabići. Pametni ignorišu.

Ostaću večiti buntovnik i borac za prava zatvorenika. Verujem da ću ostatak svog života na slobodi provesti pokušavajući da običnom svetu približim život jednog zatvorenika i bar donekle razbijem predrasudu da su svi zatvorenici loši i opasni ljudi kojih društvo treba da se plaši. Pokušaću da raskrinkam makar deo paklene mašine koju čine sudstvo i policija a čije su najčešće žrtve sitni kriminalci, nikad krupni i veliki koji zaista ugrožavaju normalan svet. U zatvor nikada ne ulaze veliki. Da su sudije časne, one bi se bavile ovom temom o kojoj znaju mnogo više od jednog običnog prestupnika. Nažalost čak i pravedne i časne sudije o tome ćute. Njihova sitničava razumnost i odsustvo svakog oblika pobune sprečava ih da govore. Tokom mog dugogodišnjeg zatvorskog iskustva uočila sam da je spremnost na kompromis, čak i kada on ugrožava ljudsku čast i dostojanstvo, karakteristika koja odlikuje dve ciljne grupe, sudije i političare. Iz tih razloga veći znak opasnosti stavila bih iznad njih nego iznad prestupnika, naročito onih koji odlaze u zatvore.

Naglašavam da ću u ovoj knjizi izostaviti čak i nadimke njenih aktera isključivo u cilju njihove bezbednosti. Sudstvu ne verujem previše, te ću samo iz tog razloga biti oprezna. Imena aktera koji su odležali pune kazne za pomenuta dela pomenuću.

1.

POLICIJA RADI SVOJ POSAO, A MI NAŠ

Drugi dan posle bekstva iz zatvora moji prijatelji zaputili su se natrag u Srbiju, gde su ih čekale nove avanture. Zatvorsko bekstvo brzo je palo u zaborav. Ipak, glavni događaj, koji se pamti, bio je ludi provod u atinskom luna-parku. Na osnovu policijskog predviđanja (fantaziranja), grčki mediji nagađali su o mojoj daljoj sudbini. U jednoj verziji, pomalo holivudskoj, mediji su objavljivali da sam išetala iz zatvora, obučena kao supruga brodovlasnika i okićena sjajnim brilijantskim nakitom. U drugoj, grubljoj verziji, izlupala sam po glavi oružjem moga komandira zatvora i otišla u nepoznatom pravcu.

Tih dana grčka televizija emitovala je vanrednu emisiju, čiji je ekskluzivni gost bio ministar pravde, a moj nestašluk iz čuvenog atinskog zatvora „Koridalos“ glavna tema. U emisiji su prikazivani inserti iz mojih košarkaških prvenstvenih utakmica, gde sam branila boje atinskog „Pagratija“. Dodatak uz to bile su izjave nekoliko mojih bivših trenera, koji su se čudom čudili zašto se sve to

desilo kada sam ja „Para poli kalo pedi“ (jako dobro dete). Moji dragi treneri do kraja su ostali dosledni svojim davno utvrđenim stavovima o mojoj ispravnosti.

Mišljenje policije nije se poklapalo sa njihovim, tako da su njihove izjave najverovatnije podosta skraćene. Ministru i policiji drmale su se stolice. Trebalo je običnom svetu predstaviti opasnog prestupnika, a ne neku maštovitu gospođu, koja ih je sve izigrala, glumeći Leonarda da Vinčija, dok je oslikavala zidove zatvora „Koridalos“.

Ostala sam sama u iznajmljenom stanu na Pagratiju, pripremajući svoj povratak u Srbiju. Moj glavni jatak, stara gospođa koja mi je iznajmila stan blizu zatvora, gde sam se sklonila prvih nekoliko sati posle bekstva, obavestila me je da se moj lik smeši u svim policijskim stanicama, sa obaveznim naslovom, ispisanim velikim crvenim slovima TRAŽI SE. Nije me mnogo zanimalo šta se dešava po policijskim stanicama. Citiraću na ovu temu reči mog starog prijatelja, sa kojim se u potpunosti slažem: „Olja, policija radi svoj posao, a mi naš. Kakve to veze ima sa nama?“

Moja urođena sigurnost posle ovog događaja narasla je do beskonačnih granica. Policiju, koju sam oduvek potcenjivala, sada sam načisto zanemarila. Osetila sam se svemogućom. Pošto sam sama odlučila kada i kako ću otići iz zatvora, bio je to vrhunac ludila koje je moj sin šest meseci kasnije ovako opisao: „Stara majko, da ti je i to poslednje prošlo i da te nisu uhapsili, onda se Bog ne bi zvao Bog nego Olja.“ Ako je tako kao što kaže moj sin, sve je prošlo kako treba, bilo bi glupo da Boga penzionise jedna luda Nasta.

2.

PLAN JE SPREMAN, POLICIJO OPREZ

Osim organizovanja svog povratka u Srbiju, koji je bio deo stare dobro uigrane rutine, bavila sam se planiranjem budućih poslova. Još u zatvoru odlučila sam se da naredni korak posle bekstva bude oružana pljačka zlatare u Grčkoj.

Bio je to posao koji sam pripremala dosta ranije, ali koji se iskomplikovao i tada nije bio izvršen. Posao je bio veliki, a uslovi idealni. Nije mi padalo na pamet da nešto promenim. To što sam bila traženi zatvorski begunac nije me nimalo zanimalo. Poučena velikim iskustvom, koje sam sticala godinama, smatrala sam da smotana grčka policija nije sposobna da me prepozna. Osim iskustva, vlasnik sam jedne nezgodne osobine, koju sam najverovatnije nasledila od prababe Dike (najopasniji član naše familije) – odsustva straha od opasnosti. Verujem da je ova osobina pomogla u mom budućem stradanju. Bez obzira što je moj položaj bio otežan, nastavila sam da planiram.

Plan je bio sledeći, odlazak u Srbiju, proslava bekstva iz zatvora i opuštanje u trajanju od mesec dana, povratak

u Grčku i pljačka pomenute zlatare, ponovni povratak u Srbiju i još veća proslava povodom spektakularne pljačke, izgradnja planinske kuće na Tari.

Iako je plan bio odličan, nažalost nisam uspela da ga privedem kraju. Umesto izgradnje planinske kuće, krečim zatvorske zidove, na kojima često slikam planinske pejzaže.

Moji stražari i kolegice zatvorenice nikada neće saznati da su pejzaži istinite slike Tare, sačuvane u mojoj memoriji koju nosim sa sobom kao sećanje na najlepše dane slobode. Ko još zna, osim mene, da Drina teče i ovde u „Tivi“, gde sam zatvorenik, i da u mom bloku čitav jedan zid prikazuje svitanje na Zaovinskom jezeru? Eto primera kako prestupnik pomaže razvoju umetnosti i u kaznenim ustanovama.

3.

GOSPOĐO JANA, BAŠ VAS TRAŽIM

Do zakazanog povratka u Srbiju ostalo je svega nekoliko dana, tokom kojih sam uspela više puta da se izbežim od straha. Prvu traumu doživela sam ispred zgrade u kojoj sam boravila. Stajala sam na pešačkom prelazu kada sam iznenada, iza svojih leđa čula uzbuđeni glas koji mi se obraća: „Gospođo Jana, gospođo Jana, baš vas tražim.“

Naježila sam se od straha. Samo tri dana ranije bila sam glavna zvezda svih vanrednih dnevnika. Okrenula sam se, a moj osmeh ličio je na iskrivljenu grimasu. Nastavio je: „Isteklo vam je šestomesečno osiguranje automobila, trebalo bi da ga produžite.“ Shvatila sam da me ne povezuje sa bekstvom iz zatvora. Šest meseci ranije zaista sam kupila i osigurala putnički auto na falš slovenačke papire. Dobro me je zapamtio. Čak je znao i moje lažno ime „Jana“. Odahnula sam, ali je dalji boravak u toj zgradi postao gotovo nemoguć. Svaki ulazak i izlazak iz nje izazivao je novi strah i paniku da se gospodin ne dozove pameti i poveže me sa bekstvom.

Posle prve traume stigla je i druga, dva dana kasnije. Nestalo mi je kredita za mobilni telefon. Sela sam u auto i sat vremena kružila po Atini, premišljajući se, na koju trafikku da stanem i kupim dopunu. Odvezla sam se do Vule i izabrala najneupadljiviju, koja je zbog visoke temperature bila prekrivena ciradom. Parkirala sam se u njenoj blizini i munjevito šmugnula ispod cirade, uvlačeći se u unutrašnji prostor. Naručila sam veliki broj dopuna.

Ubrzo je prodavac počeo sa njihovim otkucavanjem, koje je išlo dosta sporo. Kada je bio na pola otkucavanja, iznenada se iza mojih leđa stvorio policajac. Prvo su mi se oduzele noge, a zatim sam ugledala svoje ruke kako drhte. Posle prve misli da je policajac ovde jer me je prepoznao, shvatila sam da je na trafici da bi nešto kupio. Strah se za trunku umanjio, ali prestao nije. Nisam nikako mogla da stopiram otkucavanje dopuna jer bi na taj način privukla veću pažnju. Minuti su mi delovali kao sati. Brinula sam da će, stojeći iza mene, iznenada da se priseti prethodnih događaja. Sve policijske stanice bile su oblepljene mojim slikama. Ugledala sam frižider sa sladoledima, prišla sam mu i zagnjurila se u njega. Prevrtala sam sladolede sve dok nisam ugledala policajca da odlazi. Otišao je, a moj stav o aljkavoj grčkoj policiji još jednom je bio potvrđen.

I posle ove potvrde, ruke su mi se tresle narednih petnaest minuta. Pola života provela sam u Grčkoj a da se na trafici nikad nisam susrela sa naoružanim policajcem. Prvi susret desio se pet dana nakon mog bekstva iz „Koridalosa“. Život sam po sebi piše romane, a mi smo tu samo da ga prepričamo.

4.

ČASKANJA SA DRAGANOM

I pored straha koji mi je izazivao svaki izlazak iz stana, nastavila sam sa iskušavanjem svoje ličnosti do potpunog ludila. Pre bekstva dala sam reč kolegi Draganu da se sledeći put čujemo za tri dana ali sa slobode. Imala sam novi nekorišćen telefonski broj, koji mi je kupio moj pomagač čvrsto verujući u moje bekstvo. Ugovorili smo i tačno vreme razgovora. Tri dana kasnije zaista sam imala aktiviran pomenuti broj u novom telefonskom aparatu. Naravno, bila sam slobodna kao što sam i obećala. Odvezla sam se na auto-put Atina–Solun, očekujući njegov poziv. Tačno u 18 sati zazvonio je telefon. Radovali smo se vičući uglas. Pričali smo nepovezano, čak i da nas je prisluškivala grčka policija, ne bi ništa razumeli. Čula se samo pokoja reč: sloboda, majmuni... Majmunima smo nazivali gospodu plave uniforme, koje sam ja, sa naše tačke gledišta, uspela da ismejem.

Moji razgovori sa Draganom nastavili su se svakog drugog dana tačno u zakazano vreme. Svaki put menjala

sam telefonski broj i aparat. Bilo je vrelo julsko leto, a plavi neprijatelj više se bavio ispijanjem hladnih pića i ledenih kafa nego našim uhođenjem. Živela lenjost, koja je glavna karakterna osobina grčke policije. Od rada im je mnogo draže bakanje i predskazivanje budućnosti. Bez obzira na ovu činjenicu, budućnost prestupnika, nažalost, nije nimalo svetla jer se mi sami vraćamo u kaznene ustanove.

Odlazak u zatvor sastavni je deo našeg zanimanja, kao što je to trening u životu jednog sportiste. Radnici u svetu prestupnika po pravilu su posetioci zatvora. Njega mogu da izbegnu samo oni koji umišljaju da su prestupnici i oni koji za života imaju urađenih nekoliko šljaka. Nekoliko šljaka, bez obzira na donetu količinu novca, ne znače ništa. Te osobe su amateri, nesvesni svoga zanimanja, žive svoju nerealnu priču o mudrom prestupniku koga Bog čuva zbog njegove dobrote i pravednosti. Ako se povuku u miran život, živeće zauvek u svom ubeđenju, igrajući do kraja života ulogu opasnih. Ukoliko se ne povuku, četvrta, peta ili deseta šljaka odvešće ih u zatvor. Tada će saznati da su bili pusti amateri i da je zatvor sastavni deo ovog zanimanja. Od trenutka kada pređeš iz amaterskog u profesionalno društvo, shvataš da nisi pod Božjom zaštitom, već da si malo radio pa iz tih razloga nisi realno sagledao Božju volju.

5.

ALTERNATIVNI PRELAZ ŠUMSKOM VIZOM

Stan i auto koji sam koristila posle bekstva ustupio mi je moj dugogodišnji kolega. Njegova pomoć tih dana bila mi je neprocenjiva. U svetu prestupnika ovo je bila retka pojava, što je bilo i logično. Prvo i najvažnije pravilo, ako želiš da preživiš u ovom svetu, moraš čuvati u tajnosti svoje mesto boravka. Napravio je izuzetak, iako je ove činjenice veoma svestan jer je iza njega bilo dugogodišnje iskustvo.

Devetog dana posle bekstva odvezla sam se u Solun i ostavila auto na unapred dogovorenom mestu. U Solunu me je po dogovoru čekao moj prijatelj Baja, koga je regularnim autom dovezao prijatelj, dečko koji nije imao nikakve kontakte sa svetom prestupa. Bez obzira na obaveštenost da sam traženi zatvorski begunac, učinio mi je veliku uslugu jer je imao auto registrovan na svoje ime i čist regularan pasoš. Ušla sam u auto i pozdravila ih, zaboravivši bekstvo kao da ga nikad nije ni bilo. Zaputili smo se prema grčko-makedonskoj granici. Dobro sam bila obavještena o svom položaju. Moj blizak prijatelj dobio

je informacije iz pouzdanih policijskih izvora da je izdat nalog za moje hapšenje i da imam Interpolovu poternicu na svim graničnim prelazima, ne samo zemalja Evropske unije već i okolnih, susednih zemalja bivše Jugoslavije. To je značilo da ću problem imati čak i u Makedoniji. Jedina zemlja u kojoj ću boraviti legalno jeste Srbija, koja nema potpisan sporazum sa Grcima o isporuci svojih državljana. Meni je ova informacija bila sasvim dovoljna.

Otpočeo je moj ilegalni povratak u Srbiju. Imala sam rešenje za prvi deo puta, ulazak u Makedoniju. Nekoliko kilometara pre grčke granice izašla sam iz auta na ugovorenom mestu, gde me je čekao provereni jatak, mladi Makedonac u koga sam imala veliko poverenje. Meštalin makedonskog sela iz pogranične zone bio je brz i spretan vodič, koji je znao svaki kamen i stazu ilegalnog puta. Godinama smo sarađivali, bio je moj stalni vodič kroz pogranični deo, čovek od poverenja sa kojim sam se osećala bezbedno. Šetajući sa njim kroz zaraslu travu i neprohodne staze, više sam se osećala kao planinar nego kao prestupnik koji se kreće u nedozvoljenom prostoru sa šumskom vizom.

Njegovo odrastanje u ovom kraju i moja preterana sigurnost nasleđena od prababe činili su naše putovanje zanimljivim. Često smo se, zaneti šalama i mojim crnim humorom, smejali do suza. Jedini problem tokom ovih šetnji bio je mrak i neravan teren. Zbog ranijih čestih sportskih povreda skočnih zglobova, bila sam sklona njihovom uganuću. Trideset minuta pre ugovorenog termina bandažirala sam zglobove na nogama i sećala se svojih prošlih sportskih vremena. Ko je još mogao da poveruje kako ću posle bandažiranja zglobova pred važne

prvenstvene mečeve to isto raditi dosta godina kasnije glumeći planinara u pograničnom pojasu.

Baja i njegov prijatelj odvezli su se automobilom i regularno prešli granični prelaz. Sačekali su me na dogovorenom mestu, sad već u Makedoniji. Posle četrdeset pet minuta hodanja mladi Makedonac i ja našli smo se u njihovom autu. Petnaest minuta kasnije bili smo u kafiću i nazdravljali uz ledeno pivo. Udahnula sam vazduh punim plućima, prvi put posle deset dana osetila sam slobodu u pravom smislu te reči. Zvuci naše muzike probudili su nostalgiju. Slobodna sam, Grčka je daleko, a Makedonija mi je bliska. Odrasla sam u zemlji čiji je ona bila sastavni deo, bivša socijalistička republika, u kojoj sam odigrala mnogo prvenstvenih i kup utakmica.

Moje prvo kadetsko prvenstvo Jugoslavije za 1968. godište i mlađe odigrala sam baš u Skoplju. Stojna Vangelovska, najbolji plejmejker stare YU košarkaške lige, Makedonka. Gde odoše sve te godine, gde nestaje bez traga kao da ih nikada nije bilo? Sedim u istom kafiću, to sam ona ista ja koja je tu sedela sa sportskom torbom i medaljom pre dvadeset pet godina. Opet sam tu sa torbom u rukama, ali nema medalje. Umesto nje, Interpolova poternica sa mojom slikom. Glupa priča.

Izgleda da na životnim raskrsnicama nema ni znakova ni putokaza. Biral sam pogrešan put. Pretpostavljam da je to život. Biraš neki put i, u zavisnosti od svog karaktera, njime se otisneš, blizu ili daleko. Kako sam vrlo uporna i dosledna, stigla sam daleko. Kako je put bio pogrešan, tako se i moje daleko odnosi na pogrešno. Danas verujem da je odluka važnija od samog čina, kao što je karakter presudniji od akcije. Ipak, sklona sam da verujem da ono što nije

bilo, nije ni moglo da bude. Naravno da uvek izgleda lepo ono što se nije ostvarilo. Otuda najčešće proističe ljudsko kajanje, koje prezirem i ne prihvatam. U životu smo prisiljeni da živimo sa svojim greškama, ali smo i u obavezi da nikad ne prestanemo da se borimo. Na kraju svakog puta opet nas čeka neka nova raskrsnica i nova šansa. Da bi u svemu video izlaz, moraš ostati bez njege i preživeti. Kraj puta bez raskrsnice je smrt. Samo tada ostajemo bez izbora. Samo je tada istinski kraj. Sve drugo su borbe u kojima možemo biti samo gubitnici ili pobjednici.

Baja i njegov prijatelj odvezli su vodiča i mene do mesta blizu makedonsko-srpske granice i produžili za Beograd. Dalji plan nije bio u potpunosti utvrđen jer moj mladi prijatelj nije znao put kojim bismo stigli u Srbiju. Bez obzira na tu činjenicu, verovao je da će narednog jutra, pomoću izviđačke karte, rešiti taj problem. Sutradan je otišao sam i dobro proučio teren. Vratio se dva sata kasnije. Našao je ilegalni put do Srbije. Put je bio teži nego prethodni, zbog nepristupačnosti terena. Sutradan sam pozvala Baju, koji se iz Beograda već zaputio ka granici. Dogovor je bio da me sačeka na benzinskoj pumpi udaljenoj od graničnog prelaza oko dvadeset kilometara. Prvi uslov da otpočne put bio je dogovor sa taksistom Makedoncem, koji će vodiča i mene odvesti blizu samog graničnog prelaza iz Makedonije u Srbiju. Zatim, trebalo je da sačeka moj telefonski poziv kada kročim na teritoriju Srbije i krene autom na granični prelaz. Ja bih mu naknadno dala orijentire na glavnom putu, dva-tri kilometra posle prelaza, gde bih ga čekala. Dalji plan bio je da me odveze na benzinsku pumpu, gde će me čekati Baja. Za sve usluge biće unapred dobro plaćen.

Diskretnost se podrazumevala, moje ime kao i problem koji sam imala ostali su mu nepoznati. Seli smo u taksi. Dvadesetak minuta kasnije stigli smo na svega nekoliko kilometara od makedonsko-srpskog graničnog prelaza. Svoju torbu sa stvarima ostavila sam u taksiju. Krenulo je planinarenje, ovog puta po vrlo nezgodnom terenu. U jednom trenutku, posle devedeset minuta hodanja, učinilo mi se da nećemo uspjeti. Mrak se polako spuštao, a mene je počela da obuzima panika. Predložila sam da se vratimo, ali je moj vodič čvrsto verovao u svoju orijentaciju u prostoru. Posle dva-tri sata hodanja prešli smo i poslednju prepreku, pregazili smo i rečicu. Iza naših leđa ostao je srpski granični prelaz. Uspeli smo se uz liticu i našli tačno uz glavni put. Pozvala sam taksistu Makedonca, kao što je unapred bilo dogovoreno. Bio je nedostupan. Nije mi se ovo nimalo svidelo. Pretpostavila sam da se uplašio i odustao od dogovora. Mrak je već gotovo pao, a moj vodič trebalo je da se vrati istim putem natrag. Žurio je da ne bi izgubio orijentire, a ja sam u tom trenutku ostala bez telefonskog signala. Nisam imala šta da čekam. Izašla sam na glavni put i sama krenula peške ka benzinskoj pumpi. Signala i dalje nije bilo, pa nisam mogla da pozovem čak ni svog prijatelja. Valjalo je pešačiti dvadeset kilometara. Imala sam srpsku ličnu kartu i bila sam legalna u našoj zemlji. Ipak, nisam se osećala nimalo prijatno.

Dva-tri kilometra iza mene nalazio se srpski granični prelaz koji nisam prešla. Hodala sam glavnim putem, bez torbe u potpuno nenaseljenom području. Posle petnaestak minuta čula sam iza svojih leđa rad motora putničkog automobila. Nisam se okretala, plašila sam se granične policije, koja se tuda često kretala. Auto je usporio i ja

sam se najzad okrenula. Ugledala sam taksistu Makedonca. Samo ja znam koliko sam mu se obradovala. Sela sam u auto presrećna. Pokušao je da mi objasni kako je izgubio domet i komunikaciju sa mnom. Nije znao kako da postupi, pa je nasumice krenuo u Srbiju. Više mi ništa nije bilo važno. Savladala sam sve prepreke.

Moje putovanje bilo je okončano. Dvadeset minuta kasnije bila sam na benzinskoj pumpi na kojoj me je čekao Baja. Zagrlili smo se i krenuli njegovim autom ka Beogradu. Ubrzo sam saznala da je, pre polaska na ovaj put, potkačio automobilom nepoznatu baku na benzinskoj pumpi u Beogradu. Baka je povredila nogu, pa ju je moj prijatelj preneo u zagrljaju do bolnice. Kada je ustanovio da će joj biti dobro, stigao je do srpsko-makedonske granice brzinom svetlosti. Uspeo je da mi pošalje novac preko „Western juniona“ noseći povređenu baku u naručju. Nijednog trenutka u razgovoru sa mnom nije pokazao da ima bilo kakav problem, smatrajući moj položaj mnogo težim od bakinog. Dok je nosio ranjenu baku, ja sam se šunjala po nepreglednim brdima. Na kraju puta gazila sam po reci, moleći se Bogu da ne nagazim neku vodenu zmiju. Tešeći se, stalno sam ponavljala reči mog starog prijatelja : „Olja, ne brini, granicu ne čuva vojska nego strah.“ To je naučio kao graničar u vojsci.

Rvala sam se sa strahom, srećna što se nisam susrela sa pograničnom vojskom. Metak se nije primao od straha, ali od vojske jeste. Baja i ja garili smo auto-putem Niš–Beograd. Odlučili smo da ovaj srećni događaj i težak dan upriličimo ledenim pivom. Nije to bila neka naročito dobra ideja. Moj prijatelj, inače na svoju ruku i kada je trezan, pred ulazak u Beograd, načisto se prozlobio. Na naplatnoj

rampi iznenada je zaurao na policiju. Jedva sam ga smirila. Izgleda da su svi članovi našeg umetničkog društva bili netrpeljivi prema plavom neprijatelju. Alkohol nam je tu netrpeljivost pojačavao, pa smo bili skloni jezivom ludiranju. Hvala bogu, ovoga puta prošlo je bez incidenta. Dvojac bez kormilara, Baja i ja, stigao je pred moju zgradu u kojoj sam odrasla. U stanu u prizemlju, širom otvorenih prozora, sa muzikom do daske i pesmom Beti Đorđević „Počnimo ljubav iz početka“, čekao me je moj bivši, kao i obično vedar i nasmejan. Iznenada se na prozoru pojavilo nekoliko komšija. Bučno su me pozdravili. Otpozdravila sam im mahanjem, kao drug Tito pionirima na sletu.

Ako ništa drugo, sa mnom nikada nije bilo dosadno. Akcija, akcija i samo akcija. Nikada ništa od čega se spava. Ušla sam u stan. Bivši i ja čvrsto smo se zagrlili. Tata i mama Ludić opet su bili na okupu. Naš lepi sin bio je na letovanju u Herceg Novom. Te večeri slavio je povratak mame Ludić kući. Dok su se druga deca radovala povratku svojih mama sa posla, službenog putovanja, odmora, moj sin je slavio mamino bekstvo iz zatvora.

Moram priznati da je moj sin – narodni heroj, zaista je odrastao na jedan neuobičajen način, veoma komplikovan za objašnjenje ljudima koji nisu imali kontakte sa prestupom. Iako nikada nije bio direktan ili indirektan učesnik u prestupu, dobro je sagledao njegovu svetlu i tamnu stranu jer mu je on u pojedinim periodima života, naročito kada je bio mali, oduzeo sve, majčinsku ljubav, sigurnost porodice i ekonomsku stabilnost. Svoje turbulentno detinjstvo i adolescentski period života mogao je da preživi a pri tome i ne skrene sa pravog puta samo uz ogromnu snagu duha, koju mu je dragi Bog podario pripremajući ga za velika

iskušenja. Bez obzira na činjenicu da je njegova umorna duša iznela strašni teret roditeljskih grešaka, kao nemi posmatrač, ipak je postao simpatizer nesretnog miljea u kome su se kretali njegovi roditelji. Moj sin je naučio da se ponaša po društveno prihvatljivim građanskim normama i da krije svoj ležeran stav prema kriminalu, ne želeći da uznemirava normalan svet oko sebe, koji to nikako nije mogao da sagleda iz njegove perspektive. Nikad nikome nije govorio da je odlazak na put svojih roditelja, koji kreću da izvrše neko kriminalno delo, zaista doživljavao kao dete čiji su roditelji biznismeni a odlaze na poslovno putovanje. Nikome nije govorio da su desetine kilograma zlata koje se klasifikuju prema karatima na našem stolu dnevne sobe za njega uobičajeni proces kao prebrojavanje PVC stolarije nekog preduzetnika. Nikom nije govorio da je brojanje bolje savladao u našoj kući, dok smo porodično sedeli na podu i klasifikovali grupe novca po 10.000 evra, nego u školi, na času matematike. Nije glasno pominjao ni mlade ljude koji su u gradu važili za opasne momke a koje je njegova mama ljubila u glavu i volela na sličan način kao njega. A ko bi ga razumeo i da je pričao?

Tako je moj sin naučio da živi u skladu sa dva nespojiva sveta, da poštuje društvene norme, ali isto tako da razume i simpatiče jedan drugi društveno neprihvatljiv svet i, što je najvažnije, da nikada nikom ne sudi niti da ga osuđuje. Tokom naših dugogodišnjih robija naučio je da se u svom društvu nikad ne raspituje o roditeljima svojih drugova i njihovim zanimanjima, u strahu od povratnog pitanja na koje bi odgovor blago rečeno bio težak.

Dok je nosio teško breme roditeljskih grešaka na svojim nejakim plećima, žigosan podjednako kao i mi, verujem

da se nesvesno u njemu stvorio bunt i želja da pokaže okolini da on nije učesnik ove tragedije. Verujem da se u njemu, naročito tokom mog prvog boravka u zatvoru kada je bio desetogodišnjak, rodio jedan protest i želja da u školi, sportu, među drugovima i njihovim roditeljima pokaže da je jedan uzoran i vaspitan dečko, braneći me na taj način od osude okoline, koja naročito takve greške nije praštala jednoj ženi koje je i majka. I zaista me je odbranio. Sve zamerke, osude i kritike na moj račun padale su u vodu onog trenutka kada se pojavljivao moj sin.

Jedina stvar koju moj sin nikada nije uspeo da izbalansira jeste netrpeljivost prema plavom neprijatelju, za koju objektivno postoji valjan razlog, a to je moja malenkost, koja mu je tu mržnju raspirivala od malih nogu. Ulje na vatru dolivali su i naši susreti na sudovima, gde sam naravno vođena sa lisicama na rukama, što je on doživeo kao najveći mogući oblik rušenja ljudskog dostojanstva. U takvim trenucima, neizmerna ljubav prema majci zaslepljivala je svaki oblik razuma i činjenicu da sam ja zaista sama izazvala ovaj neprijatni čin.

6.

RAKETE I PODMORNICE

Narednog jutra, posle povratka u Beograd, otišla sam na pijacu Đeram. Zatvor sam obrisala gumicom. Sve je bilo kao i nekada. Ponovo sam, potresena ispucalim rukama namučenih baka i deka, pijačnih prodavaca, delila nenormalne bakšise i kupovala neograničene količine namirnica da bi se oni što pre vratili kući. Vraćala sam se i ja sa deset kilograma sira, isto toliko kajmaka, džakom krompira, luka... Moj tata živeo je u meni zauvek. Ovu lepu naviku prisvojila sam baš od njega. Na tatinu sreću, njegov komandant, a moja mama, znala je da uskladi ogromne količine namirnica i iskoristi ih u narednom periodu. Na moju nesreću, nisam imala komandanta, a ni mamin gen. Zato je valjalo posle pijačnog pazara obaviti novi zadatak, izdeliti te ogromne količine hrane poznatom i nepoznatom svetu.

Uveče sam priredila svečanu večeru, na kojoj su zvaničnici bili moji dragi prijatelj, gotovo svi članovi našeg malog umetničkog društva. Na meniju čuveni krompir-pire,

pohovano belo meso i zelena salata. Ovakav meni u našem slučaju označavao je veliko slavlje. Uglavnom proslavu uspešne šljake. Ovoga puta izuzetno, proslavu mog bekstva iz zatvora na koje smo bili vrlo ponosni.

Te večeri održala sam i poslovni sastanak. Iznela sam plan rada. Ponovo smo se ponašali kao sportski tim koji se sprema za finale kupa šampiona. Moj govor bio je identičan govoru nekog sportskog trenera jer smo se mi zaista spremali kao da odlazimo na šampionski meč. Većina ovih momaka zaista su bili sportisti, tako da im je ovaj govor bio potpuno blizak i jasan.

Prvo – mesec avgust, opuštanje i slobodne aktivnosti. Drugo – septembar, priprema za pljačku u Grčkoj. Svim članovima preporučuju se u tom periodu fizičke pripreme kako bi na izvršenje zadatka došli što spremniji. Pljačka se izvodi u oktobru, posle nje sledi povratak i duži odmor. Svi su se složili sa planom, naročito jer je društvo zadnjih meseci pretrpelo velike štete.

Poslednju šljaku izvršili smo osam meseci ranije, a posle nje sam, četiri meseca kasnije, bila uhapšena.

Novac je nestao, naše rakete su se prizemljile i ostale bez goriva. Čuvanje novca ili u ulaganje u pametne poslove za nas je do kraja ostalo nepoznanica. Posle šljake vraćali smo se punih džepova, sedali u rakete i garili brzinom svetlosti ka neodređenom cilju, sve dok raketa ne bi ostala bez kerozina. Aterirali bismo naglo, pa bi naša raketa iznenada postajala podmornica. Sedeli bismo kratko u podmornici, spremajući se za novi let. Nikad nije bilo sumnje da raketa neće ponovo uzleteti. Tako je naše umetničko društvo ili bilo u raketi ili u podmornici, nikada u zlatnoj sredini, gde živi normalan svet. Svaki

član ovog društva imao je svoju specijalnost. Nečija raketa često je ostajala bez kerozina, zahvaljujući aparatima „manja-veća“ i damama sumnjivog morala. Nečija raketa je posustajala zbog svakodnevnog ašikovanja po kafanama. Nečija raketa je štucala zbog stalnih saobraćajki, kupovine i popravke automobila. Nečija raketa imala je neodređeni pravac, ni on sam nije znao šta će je oboriti naredni put.

Moja raketa, koja je najduže postojala i koja je prošla neograničen broj kilometara, često je stradala zbog kupovine nekretnina. Loše u svemu bilo je što sam stan, čija je vrednost bila sto pedeset hiljada, godinu-dve kasnije prodavala za neverovatnih šezdeset hiljada. Bila sam prvak sveta u pogrešnoj trgovini. Umetnik u meni ubijao je trgovca pre nego što pokuša da podigne glavu. Organizovan radnik u meni umirao je odmah po završetku šljake, prethodno predajući plen ludom umetniku. Tako da je najčešći rezultat bio podmornica.

U meni su zaista postojala dva lika, koja su i pored svih suprotnosti vrlo dobro sarađivala. Umetnik i sanjar stanovali su u mojoj duši. Oni su ljude i surovu realnost oko mene bojili najlepšim bojama stvarajući privid idealnog. Umetnikovu melanholiju, koja često vodi u apatiju i određeni oblik mrzovolje i lenjosti, potiskivao je energični organizovani radnik uvek željan dokazivanja i stvaranja novca. Koliko god umetnik i sanjar nije mario za materijalno, toliko više je organizovani radnik stremio ka istom. I pored svih suprotnosti oni su bili tim koji je uvek donosio pobedu. Nažalost greška se dešavala na samom kraju kada je bilo najlakše jer nije bilo nikakve opasnosti. Vrednog radnika nadjačavao je umetnik, očigledno

dominantniji lik u meni. Umetnik, bez ikakvog osećaja za trgovinu i materijalno, vredne plodove radnikovog rada davao je u bescenje ili olako poklanjao kako bi makar prividno ovaj svet učinio lepšim. Umetnik je voleo da se sirotani bar na trenutak osećaju kao kraljevići. Želeo je da promeni svet, mrzeo je nepravdu, tugovao je za tuđim teškim sudbinama dok jednog dana od sebe nije napravio tužnu priču.

Avgust smo proveli kao posada podmornice. Nismo se mnogo brinuli, znali smo da će naša raketa uzleteti već u oktobru. Garancija sam bila ja, koja sam, što se tiče poslova, retko ili nikada nisam grešila. Mladi članovi našeg društva u to su se uverili u protekle tri godine, tako da smo generalno svi bili opušteni. Organizacija i ulaganje u naredne šljake bio je moj posao. Često sam reskirala ogromna ulaganja, čvrsto verujući u svoju nepogrešivost.

7.

JE LI, OLJA, JESI LI TI STVARNO TAJ PINK PANTER?

Ubrzo posle bekstva iz zatvora, sa odmora se vratio moj najbolji sin na svetu. Moje dete, moj motiv, moj cilj, moja snaga, smisao mog postojanja. Zbog njega sam poraze pretvarala u pobeđe, zbog njega sam se srušena i ranjena podizala, praveći se da mi nije ništa. Zbog njega sam se, tužna i razočarana, bezbrižno smejala i pretila boljima i jačima da ću ih pobediti. Zbog njega ću zadnjeg dana svoga života istrčati pedeset minuta da mu pokažem da nikada neću ostariti. Zbog njega ću, i kada umrem, biti umorna, bdijući danima i noćima nad njim, pazeći da ga ni vetar ne povredi. Sin i ja živeli smo naše najsrećnije dane.

Bekstvo i neprilike još više su me vezali za moje prijatelje. Svakodnevno smo se sretali i provodili neograničene sate zajedno.

Tih dana sin i ja bili smo u nedoumici da li da promeni klub u kome je napravio svoje prve košarkaške korake. Iz tih razloga stupila sam u komunikaciju sa bivšim sportskim prijateljima. To sam zadnjih godina izbegavala, ne